

Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete (Ds 2017:9)

Socialdepartementets dnr: S2017/01743/SF

Sammanfattning

Försäkringskassan tillstyrker förslaget gällande ett förtydligt ansvar för arbetsgivaren och menar att det är en förutsättning för att berörda aktörer ska ta sitt ansvar i sjukskrivningsprocessen. Med en plan för återgång i arbete med fasta tidsgränser förtydligas att arbetsgivaren har ett långtgående ansvar för sina medarbetares rehabilitering och att mycket kan (och ska) göras innan Försäkringskassan träder in i processen.

Försäkringskassan anser dock att det finns en risk att arbetsgivare inte tar sitt ansvar om det inte också lagstadgas om ekonomiska sanktioner för arbetsgivare som vid upprepade tillfällen låter bli att ta fram planer för återgång i arbete.

Försäkringskassan tillstyrker också förslagen om utvidgat arbetsplatsnära stöd och utökat ekonomiskt stöd till arbetsgivare. Det är positivt att arbetsgivare kan ges expertstöd i planering och genomförande för att stödja förebyggande arbete, arbetsanpassning och rehabilitering.

Nedan följer mer detaljerade synpunkter på förslagen.

5.1 Förtydligt ansvar för arbetsgivaren

Försäkringskassan tillstyrker utredningens förslag och vill dessutom betona att tydliggörandet av rehabiliteringsansvaret kan få positiva bieffekter genom att större fokus läggs vid det förebyggande arbetet för att förhindra att sjukdom överhuvudtaget uppstår. Varje gång som en arbetsgivare lyckas förhindra att en medarbetare blir sjukskriven är en framgång, såväl samhällsekonomiskt som för arbetsgivaren och medarbetaren.

Försäkringskassan anser dock att det finns en risk att arbetsgivare inte tar sitt ansvar, trots arbetsgruppens förslag, om det inte också lagstadgas om

ekonomiska sanktioner för arbetsgivare som vid upprepade tillfällen låter bli att ta fram planer för återgång i arbete.

Försäkringskassan vill också poängtera att det hade varit önskvärt att tydligare betona vikten av att arbetsgivare och hälso- och sjukvård möts och samarbetar tidigt i sjukskrivningsprocessen och önskar att detta tydliggörs i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Det finns även anledning att tro att den utveckling som arbetsgruppen föreslår ställer högre krav på en redan ansträngd hälso- och sjukvård. I så fall bör även hälso- och sjukvården stärkas för att stå bättre rustad när detta träder ikraft.

5.1.2 Borttagande av den försäkrades skyldighet att lämna utlåtande

Försäkringskassan instämmer i förslaget; om det lagstadgas om plan för återgång i arbete är det inte längre nödvändigt att använda arbetsgivarutlåtandet. Det förutsätter dock att planen för återgång i arbete innehåller de uppgifter som Försäkringskassan behöver för sin handläggning. Försäkringskassan anser att det är nödvändigt att planen skrivs i en fastställd mall eller blankett och kommer därför ta fram en sådan.

5.2 Försäkringskassans användning av planer för handläggning och uppföljning

Försäkringskassan instämmer att arbetsgivarens plan för återgång i arbete i många fall kan ge ett bättre underlag för att bedöma arbetsförmågans nedsättning och bidrar till att tydliggöra förutsättningar för återgång i arbete.

Försäkringskassan menar vidare att det är bra att ansvarsfördelningen blir tydlig – det är arbetsgivaren som har ansvaret för rehabiliteringen av sin medarbetare. Med en tydlig ansvarsfördelning kan man även ha rätt förväntningar på respektive aktör.

5.3 Stödet till arbetsgivare

Försäkringskassan är positiv till utredningens förslag att det nuvarande bidraget till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd utvidgas till att även omfatta planering, genomförande och uppföljning. Försäkringskassan anser att utvidgningen av bidraget kan vara ett stöd i arbetsgivarnas ansvar att förebygga sjukfrånvaro och underlätta återgång i arbete.

Försäkringskassan instämmer i att det finns behov av ett utökat ekonomiskt stöd eftersom det sker en utvidgning där planering, genomförande och uppföljning ingår. I Försäkringskassans dialog med arbetsgivare har det kommit fram att det oftast är kostnaden för genomförandet som har begränsat framförallt små arbetsgivare att använda det arbetsplatsnära stödet.

Befintliga rutiner kring ansökan från arbetsgivare och anordnare sker genom ansökan på pappersblankett som diarieförs och förvaras i pappersakt. Ansökningsförfarandet ska vara enkelt och Försäkringskassan har i slutredovisningen – utvärdera och utveckla stödet till arbetsgivare påtalat behovet av digitalisering av ansökan för att ytterligare underlätta för arbetsgivare.

I regeringsuppdraget utvärdera och utveckla stödet till arbetsgivare fick Försäkringskassan i uppdrag att utvärdera det arbetsplatsnära stödet och lämna förslag på utveckling. Av slutredovisningen från Försäkringskassan framgår att tillgänglig data har begränsningar och att det inte är möjligt att göra en regelrätt utvärdering. De föreslagna förändringarna av stödet kommer inte att påverka Försäkringskassans möjlighet att göra en utvärdering. Försäkringskassan kommer således inte att kunna utvärdera vilken effekt stödet har för återgång i arbetet.

5.4 Behandling av personuppgifter

Försäkringskassan instämmer med arbetsgruppens bedömning i stort men vill anföra följande:

I sista stycket på sidan 72 står att arbetsgivaren kommer att behandla personuppgifter i samband med att dokumentationen äger rum. Det är förvisso riktigt, men arbetsgivaren behandlar uppgifterna redan i själva arbetet med planen, det vill säga när uppgifterna/underlaget för att göra planen tas fram/ställs samman.

Vidare sägs på sidan 74 i första stycket att uppgifterna omfattas av sekretess hos Försäkringskassan enligt 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Här hade det varit intressant att se ett mer utvecklat resonemang. Det är först efter en menprövning som uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden kan skyddas av sekretessen i 28 kap. 1 § OSL. Det innebär att det endast är uppgifterna om den enskilda individen som kan skyddas. Uppgifter om företaget kommer inte att omfattas av sekretess. Denna skillnad framgår inte och så som texten är formulerad nu får läsaren uppfattningen att alla uppgifter har sekretesskydd hos Försäkringskassan.

5.5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Försäkringskassan har inga synpunkter på arbetsgruppens förslag.

6.4 Försäkringskassan

De föreslagna förändringarna kring det arbetsplatsnära stödet kommer att medföra behov av ökade medel för administration. Förslaget att bevilja bidrag per arbetstagarare istället för insats kräver registrering av personnummer och

maxbeloppet 200 000 kronor per arbetsgivare måste kunna följas och begränsas. Det innebär att Försäkringskassan behöver utveckla sina metoder och processer för att säkerställa en effektiv handläggning. Det kan även innebära behov av IT-utveckling. Givet framförallt osäkra volymprognoser är det svårt att ange exakt kostnad, men en bedömning är att det kan handla om en kostnad på tre till fem miljoner kronor.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Ann-Marie Begler i närvaro av rättschef Eva Nordqvist, avdelningschef Lars-Åke Brattlund, områdeschef Karin Olsson och verksamhetsutvecklare Daniel Gunhamre, den senare som föredragande.

Ann-Marie Begler

Daniel Gunhamre